

دینداری ایرانیان

پیمایش ملی دینداری ایرانیان در سال ۱۳۸۹ به مدیریت عباس کاظمی و مهدی فرجی در سازمان تبلیغات اسلامی انجام شده است.

مطالعاتی که به صورت پیمایش‌های ملی در ایران انجام شده‌اند هم به لحاظ تعداد محدود و هم به لحاظ زمانی نوپا هستند. چنین مطالعاتی ضمن ارائه یک تصویر شفاف از جامعه می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های مختلف به کمک مدیران بیاید. در واقع هدف پیمایش‌های ملی، دانش‌محور و اطلاعات‌محور کردن برنامه‌ریزی‌هایی است که در سطح کلان در جامعه انجام می‌شود. یکی از موضوعات اساسی که می‌تواند هم به پرسش‌های مهم پاسخ دهد و هم در سیاست‌گذاری‌ها مفید واقع شود، پیمایش وضعیت دینداری ایرانیان مسلمان است. در طول دهه‌های گذشته دینداری همواره مورد توجه برنامه‌ریزان و محققان و دانشگاهیان بوده است. (کاظمی و فرجی، ۱۳۸۸) اما در بسیاری از موارد موضوع دینداری یا بخش کوچکی از سنجش نگرش‌ها را شکل می‌داده یا آنکه میدان مطالعه پیمایش‌ها در سطح استانی یا منطقه‌ای محدود بوده است. در دهه اخیر کوشش‌هایی در جهت سنجش وضعیت دینداری در سطح ملی انجام شده است که بسیار ارزشمند هستند، این گزارش نیز استمرار برنامه مطالعاتی است که در سال‌های اخیر در ایران به اهتمام سازمان‌های پژوهشی در ایران به انجام رسیده است.

مطالعه حاضر، دینداری را در ابعاد مختلفی سنجیده است که توضیح آن در فصل مربوط آمده است. همان‌گونه که روشن است دینداری ابعادی دارد و نمی‌توان آن را به یک بعد یا یک جنبه تقلیل داد. در عین حال نمی‌توان به سادگی از دینداری در وضعیتی کلی سخن گفت مگر آنکه آن را به ابعاد کوچک‌تری چون اعتقادی، تجری و عاطفی، اخلاقی، رفتاری و مناسکی تقسیم کرد. در هر یک از این ابعاد نیز زیرمجموعه‌های دیگری وجود دارند که در طراحی مدل تحقیق مورد توجه بوده‌اند. در سنجش این ابعاد ما از روش پیمایش استفاده کرده‌ایم. در عین حال اعتقاد داریم که نمی‌توان سنجش دینداری را صرفاً به یک روش محدود کرد. روش‌های گوناگون هر یک می‌توانند ابعاد دقیق‌تری از موضوع را برای ما روشن سازند. استفاده از روش پیمایش در این تحقیق در مرتبه اول مبتنی بر سودمندی‌هایی است چنین روشی برای مدیریت و برنامه‌ریزی در سطح کلان در اختیار ما قرار می‌دهند چراکه نتایج داده‌های پیمایشی تصویری از وضعیت دینداری در ابعاد مختلف ارائه می‌کنند که می‌تواند مبنایی برای قضاوت اولیه از جامعه پیش‌رو فراهم سازد.